

Emlékeztető
A Natura 2000 Tanácsadó Testület üléséről
2010. április 6.
KvVM, VII. emeleti tárgyaló

Résztevők: a mellékelt jelenléti ív szerint

Napirendi pontok:

1. Körzeti erdőtervek üzemtervi előírásainak felülvizsgálata. (Lapos Tamás, FVM felvezetése és hozzászólások alapján)

Az üzemtervi előírások felülvizsgálatára az erdőről, az erdő védelméről és erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (továbbiakban: Etv.) 113§ (15) adta meg a felhatalmazást, mely szerint a Natura 2000 területeken található erdőkre vonatkozó üzemtervi előírásokat felül kell vizsgálni. Az üzemterveket a Natura 2000 szempontok figyelembe vételével (a területek kedvező természetvédelmi helyzetének, természetvédelmi érdekek figyelembe vételével) kell felülvizsgálni. A felülvizsgálatra vonatkozó rendelkezése többek között a Sajóládi-erdővel kapcsolatos közösségi kötelezettségsszegési eljárás miatt került az erdőtörvénybe.

Az új erdőtörvény hatálybalépésétől (2009. július 10.) egy év áll rendelkezésre a szaktárcának arra, hogy felülvizsgálja az üzemtervi előírásokat és megtegye a szükséges változtatásokat. A meglévő üzemtervek felülvizsgálata folyamatosan zajlik a területi szervek (erdészeti hatóság, nemzeti park igazgatóság, szükség esetén az erdőgazdálkodó) részvételével. A tájékoztatások, és a személyes részvétel mind azt mutatja, hogy az egyeztetések sikeresek, gyakorlatiasak, hatékonyak. A szaktárca készített egy egységes szempontú javaslatrendszer, ez alapján folytak a tárgyalások. A felülvizsgálat során viszont az erdő rendeltetését, üzem módját, illetve az erdőszerkezet átalakításának lehetőségét nem vizsgálják, csak állapotfenntartásra vonatkozó előírásokat írnak elő.

Az erdészeti hatóság 2010-től már az erdőterv rendelet előkészítésének, és a körzeti erdőterv készítésének szabályairól szóló hatályos 11/2010. (II. 4.) FVM rendelet alapján fogja az új terveket elkészíteni, benne a Natura 2000 területekre vonatkozóan az egyes erdőgazdálkodási tevékenységek hatásainak vizsgálatára alapozottan.

Az előadó felhívta a figyelmet arra, hogy az erdők természetességi állapota azonban így sem romolhat.

A már elfogadott erdészeti üzemtervek felülvizsgálata során egységes, pontos területlehatárolásra volt szükség, ami nem volt egyszerű, mert az eljárás csak azokra a földrészletekre terjedhet ki, amelyek szerepelnek a 45/2006 (XII.8.) KvVM rendeletben. Valójában azonban minden olyan területre elvégezték, melyeket a nemzeti park igazgatóságok Natura 2000 területként lehatároltak, függetlenül a kihirdetett helyrajzi számoktól (tésképek, geometria) alapján dolgoztak, mivel jelenleg az a legpontosabb elérhető adat).

A felülvizsgálatban sokat fog segíteni az egyes erdei közösségi jelentőségű élőhelytípusokra vonatkozó KvVM által készített útmutató, mely a jelölő élőhelyek optimális célállapotát írja le, és amely alapján a jövőbeni beavatkozások pontosabban lehet majd tervezni. Az Etv. 73. § (7)-(8) bekezdései rendelkeznek arról, hogy milyen típusú előírásokat és korlátozásokat tehet az erdészeti hatóság Natura 2000 területeken.

Varga Ildikó (KvVM) röviden összefoglalta erdei élőhelyekről készült útmutató szerkezetét és célját. Az útmutató az erdei élőhelyekről rendelkezésre álló információk gyűjteménye, amely mind a természetvédelmi, mind az erdészeti szakemberek számára egy általános segédlet, és egyúttal segíti az Etv.-ben előírt, a Natura 2000 területek üzemtervi előírásainak felülvizsgálatát is. Ismertette az útmutató szerkezetét, amely az alábbi fő részekből áll: általános bevezető, a közösségi jelentőségű élőhelyek európai uniós és hazai értelmezése, az erdei élőhelyek értékelése a 17. cikk szerinti, 2007-ben leadott jelentés alapján, valamint általános kezelési irányelvek, külön melléklettel az erdei élőhelyekhez kötődő fajok igényeiről.

A munkatársak és szakértők a Natura 2000 jelölő erdős élőhelyekre gyűjtötték össze a rendelkezésre álló információkat (mi az egyes élőhelyek célállapota, milyen jelentést adott le a KvVM ezen élőhelyek helyzetéről a Bizottságnak, illetve irányelveket ad arra, hogy hogyan őrizhetők meg az erdős élőhelyek a természetességi szintjükön).

Kérés a Tanácsadó testületi tagok felé, hogy az előzetesen megküldött útmutatót véleményezzék.

2. Az erdő művelési ágú Natura 2000 területeken felhasználható, a területek célkitűzéseit segítő támogatási források. (Lapos Tamás, FVM felvezetése és hozzászólások alapján)

A mostani UMVP-ben nincs Natura 2000 erdő jogcímen kifizetési lehetőség, a Natura 2000 gyepterületekhez hasonló kompenzációs, terület alapú kifizetés még nem indult be.

A fejlesztési típusú önkéntes vállalású erdő-környezetvédelmi támogatás már elérhető (124/2009. FVM rendelet), de fontos ismételt hangsúlyozni, hogy csak magánerdők kaphatnak kifizetést az UMVP rendelet alapján.

A Natura 2000 erdő kompenzációs jogcím elindítására vonatkozó tervek szerint az előírt korlátozásrendszer az erdészeti hatóság határozatban, erdőrészt szinten adná meg. Tipizált előírások kidolgozását tervezik (hagyásfák, elegyfajok, holtfa visszahagyása, a fahasználatok térbeli, időbeli korlátozásai), melyhez m³, hektár alapegységet terveznek megadni és ehhez lehet majd rendelni az előírásokhoz tartozó egységárakat.

A múltban nem volt konszenzus az érdekelt szakmai szervezetek, szervek között a támogatási feltételek meghatározása körében, de most úgy tűnik sikerül megegyezni és amennyiben sikerül kidolgozni a részleteket a későbbiekben beemelhető lesz ez a kompenzációs jogcím az Új Magyarország Vidékfejlesztési Programba.

Alapvető feladat, hogy az erdők támogatására vonatkozó jogcímeiket a Natura 2000 kompenzációs lehetőséggel kibővítsük, és minél előbb megszülessen az ennek végrehajtásához szükséges támogatási rendelet is.

Jelenlegi előírások alapján az erdőkre vonatkozó támogatási rendszer nem szektorsemleges, ezért meg kell próbálni még egyszer utánajárni, hogy lehet elérni, hogy az állami cégek is kaphassanak támogatást.

Jelenlegi előírások szerint bizonyos erdőtelepítési támogatások Natura fenntartási terv készítéséhez kötöttek (bizottsági előírás). Fenti előírás fenntartása indokolatlan és szükségtelen, ezért az egyszerűsítése érdekében a KvVM egyeztetéseket kezdeményezett az FVM-mel.

3. *A Natura 2000 fenntartási tervek készítésének tapasztalatai (Podmaniczky László, SZIE) (az előadás teljes anyaga mellékletben)*

A 2006/18/176.02.01 számú „Átmeneti Támogatás” projekt keretén belül „Natura 2000 területek fenntartási tervének elkészítése és ehhez kapcsolódó szolgáltatások elvégzése” című nyílt közbeszerzési eljárás nyertes ajánlattevője a VÁTI Kht. (SZIE-KTI, az MTA-ÖBKI és az MME partnerekkel) lett.

A feladat KvVM megbízásában 20 kiválasztott Natura 2000 terület fenntartási terveinek kidolgozása volt, mely mintául szolgálhat a további Natura 2000 területek terveinek elkészítéséhez.

Fő célok:

- Az egyes Natura 2000 területek érintettjei felé közérthető módon **bemutathatóvá váljanak azok a természetvédelmi szempontok**, amelyek a terület kijelölésekor megfogalmazódtak.
- Az érintettekkel közösen olyan **gazdálkodási előírások fogalmazódnak** meg, amelyek betartásával a területen gazdálkodók közreműködnek a természeti értékek megőrzésében és gyarapításában.
- A **nyílt tervezési folyamatban** a konfliktusok felismerhetővé és kezelhetővé váljanak és mindez tanulságul szolgáljon majd a további Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítésekor

Eredmények:

- Új, a tervezők által fejlesztett módszertannal **20 fenntartási terv készült el**, 20 kezelési térképet tartalmazva, kb. 45 ezer hektárra.
- Azáltal, hogy a projekt a hazai Natura 2000 területek szinte valamennyi sajátos területi jellemzőit, lehetséges konfliktus lehetőségét felölelte, valamennyi hazai Natura 2000 terület fenntartási tervének elkészítéséhez **módszertani alapul szolgálhat**.
- Kialakult egy széles körben egyeztetett **kezelési előírássor**, amely a további tervezés során is használható, illetve bővíthető.
- A mintatervek kidolgozása új típusú, **nyílt tervezési folyamatba** ágyazottan folyt, az érintettek (területhasználók) minél nagyobb arányú bevonása érdekében. A Natura 2000 területekhez kötődő közösségi tervezés alkalmazásához útmutató készült.

Javaslatok:

- A további tervek esetében a tervezést a **megalapozó kutatások, vizsgálatok munkafázisától jobban el kellene különíteni**.
- A szakmai háttér tanulmányok országos szinten egyforma (vagy legalábbis kiegyenlített) minősége érdekében szükséges a **nemzeti parkok, falugazdászok tényleges bevonása** a munkafolyamatba.
- A későbbiekben a **helyrajzi szám alapú kataszteri adatbázis** használatát javasolják, mert ezzel eredményesebbé tehetők a területi egyeztetések és javul az érintettek bevonásának a hatékonysága.
- Célszerű lenne a munka során kidolgozásra került, egységesített **előírás-táblázat további alkalmazása**, valamint továbbfejlesztése annak érdekében, hogy országosan egységes előírási lista alakuljon ki.
- A kezelési egységek és a MEPAR-rendszer konfliktusainak feloldása érdekében **új típusú támogatási rendszer** kialakítását javasolják (A Natura területeket ki kellene „emelni” a jelenlegi terület-alapú támogatási rendszerből és **gazdaság-szintű**,

kétoldali megállapodások (szerződések) keretében volna célszerű ezeket kezelni (nem támogatási jogcímként!))

További információ és a térképi adatbázis elérhető az alábbi honlapon: www.naturaterv.hu

4. Tájékoztató a 275/2004. Kr. módosításáról és az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről szóló, tervezett KvVM rendeletről (Gáspár Vera, KvVM felvezetése és a hozzászólások alapján)

2010. február 26-án lépett hatályba a Natura Korm. rendelet módosításáról szóló 23/2010. (II. 11.) Korm. rendelet. A módosításnak 3 fő indok a volt, egyrészt az élőhelyvédelmi és a madárvédelmi irányelv kapcsán indított kötelezettségszegési eljárásban felmerült problémák kezelése, másrészt ezek alapján új Natura 2000 területek kihirdetése.

A Korm. rendelet módosítása kapcsán kértük a jogsértési eljárások lezárását, illetve felfüggesztését.

A Korm. rendeletben 39 új, ún. jelölt Natura 2000 területet hirdettünk ki, amely alapján teljesítettük az Európai Bizottság előírását, amely 7 élőhely, 11 növényfaj, 8 állatfaj esetében írt elő további területkijelölést.

Egy új madárvédelmi terület kihirdetését (Zselic) és egy madárvédelmi terület bővítését (Jászság) tette lehetővé a kormányrendelet módosítás.

Az egyes Natura 2000 területek pontos földrészeleteinek és térképeinek kihirdetésével, amely a jelenleg közigazgatási egyeztetés alatt álló KvVM rendelet tervezetében szerepel, befejeződik a területkijelölések folyamata, és a továbbiakban a Natura 2000 hálózat szakszerű, jogszerű és fenntartható fejlődéssel összeegyeztethető működésére kell a figyelmet fordítani.